

prop de Banyoles» (*CoDoACA*, 110).

2) id. en te. de Mataró: veral o barriada, no lluny del te. de Llanerres, cap a on hi ha la capella de «*Lourdes*» (1964, XLIV, 176.19).

MENCIONS ANT. 963: *Mata* (*Cart.St.Cugat* I, 57) etc.

3) LA MATA, poble valencià, a l'O. de Morella. Pron. *la mاتا* (enq. allí 1961, XXVIII, 6-9); i a tots els pobles veïns. Gentilici: *matēros*, a la Todolella (XXVIII, 1b3).

MENCIONS ANT. 1233: *La Mata* (*BSCC* XIV, 199); 1233: *La Mata* d'Ènec Sanç (*GGRV*, n. 434); 1249: afr. del te. Morella: «ad rivum de *las Albaredas* --- super *Matham* de Ènego Sanç, --- rivum qui venit de *Cantavella*» (capbreu llegit a Cinctorres (XXVII, 10.14); *C.1250*: «*Matam* de Ènego Sans» (*BSCC* XV, 116); 1259: «heretat en terme de Morela, dita *Torre de Coma de la Mata*» (Mtz.Fdo., *Doc.Val.ACA* I, 243); 1443: «P.Cubells de *La Mata* (Capbreu Milian, fº95rº); S.XV: *La Mata* (*Memor.Muñoz* XIV, 431); 1609: *La Mata*, 139 cases de crist. vells (Reglà, 114); no figura en els censos de moriscos. Ja es deu referir a aquest poble un doc. de 1228 que CCandi extracta (no ben clarament), així: «Uns bandolers que fan un viatge des de la *Mata* de Cantavella a l'Ebre, pernocten el primer dia en una cova al terme de Morella, la 2ª nit ---» (*Mi.Hi.Ca.* I, 221).

DERIVATS

MATET. Més aviat deu ser deriv. de *mata* 'avellaner o llentiscle' (*DECat.* 535b28), amb el sufix col·le. -ETUM.

1) *Lo Matet*, te. Sorpe (XXXVII, 87.6).

2) *Los Matets*, te. Espot en el vessant del Bassiero: «tot allò són avellaners» em deia l'inf.

3) *Matet*, al N. de Sogorb, era poble morisc, amb 26,15 i 18 cases en els censos de 1563, 1572 i 1602, però ja no figura en el de 1609.

4) *Matet* en el te. de Polop, en la forma *Metet*, l'a. 1322 (*ACA*, reg.222, fº108, i 1323, segons Salvà, *Callosa* I, 28) que dona *Matet* com pda. rural, i *matēt* vaig oir-hi en l'enq. (XXXIV, 190.1); la forma antiga devia ser per ultracorr. de la dissimilació *e-ē > a-ē*.

MATOSA

a) pda. o llog. de Ribagorça, ja quasi aragonès, al NO. de Llugarres, doc. *La Matosa* a. 1247 (M.Duque, *Docs.Ovarra*, 177.30).

b) amb pèrdua de la -s- i tancament en -ua, pel hiatus, i després: *La Matuga*, te. Puigcerver tocant a Peracals, entre Reguard i Senterada (XXI, 148).

c) *Matoses*: la forma etim., alterada en *Aiguatoses*, antic determinatiu de St. Andreu de la Barca.

d) *Matoses*, poblet del Mq. de Dènia, te. Pedreguer, amb 9, 9 i 19 cases de moriscos en els censos de 1563, 1572 i 1602 (Lapeyre) i amb 24 el 1609

(Reglà, 118); el 1563 era anex de Pedreguer, amb 7 cases de moriscos (SSiv.291); i cf. *El Arch.* II, 342.

Matatòro, 'matisser', mot viu com apel·latiu en el Maestrat (La Salzadella, etc.) i pda. *El matatòro* te. Alcúdia de Crespins (XXXII, 66.16): per a l'explicació del sufix mossàrab veg. *DECat.* v, 527b44-46 i n.7. D'aquest mateix ètimon en -ORIUM, en una variant més catalanitzada, deu venir la Fesseta del *Matadòr* en el te. de Massalavés (XXXI, 78.22).

COMPOSTOS

MATADEPERA, poble del Vallès Occidental entre Terrassa i St. Llorenç del Munt.

Pron. *matadapēra*, oït a Olesa i a Castellar, Casac, 1920, jo també allí mateix, i a tota la rodalia (1924ss.: només a alguns barcelonins ho he oït amb *ē*); és clar que el nom ve de PETRA qualificant *mata*, que es refereix als boscos que revesteixen la massa rocosa de St. Llorenç, a damunt del poble, coneguts localment com «boscúria de la Roca», perífrasi d'allò mateix.

MENCIONS ANT. 959: «in te. castrum *Terracense*, in locum q.d. *Mata de Peras* (*BABL* VII, 390; XIII, 390); 980: *Mata de pera* (XIII, 392); 1065: (id.MiretS. *Juifs*, 16); 1108: *Matam de Pera* (*Cart.S.Cu.* II, 452; Mas, *N.H.Bna.* 127); 1126: *Mata de Pera* (Mas, *NHBna.* x, 304); 1129: *Matam de Petra* (Balari, *Orig.* 680); 1359: *Matba de Pera* (*CoDoACA*, XII, 14). Més dades en la monografia de Mn. Ll. Sallent i Gotés, *Los Arxius Parroquials: St. Joan de Matadepera*, 64 pp. 4º, Bna. 1897.

MATAGALLS

Turó de *Matagalls* (*matagáls*), el més alt de la meitat occid.del Montseny; a uns 0h20 del cim en dir.NNO. neix la *Font de Matagalls*. Pot semblar un cpt. de *matar* i *gall*, però això només tindria solta si es tractés de galls salvatges, que anant a abeurar-se en aqueixa font, els caçadors en fessin un lloc de tal caça, tal com es practica a la V.d'Aran (on n'hi ha molts): «era hònt de Peguèra onn se tienn es paóms», en els boscos damunt Vilamòs: aran. *paóm* ('gall silvestre'). Però en el Montseny no es troba aquesta espècie gallinàcia ni dades històriques que n'hi hagi hagut mai.

Ha de tractar-se, doncs, d'un compost de *mata*, nom probablement de la mateixa planta que el cast. dialectal *matagallos*, que crec la mateixa que *matapolls*, 'staphis agria' o 'thymelaea' (*DECat.v.* 534b55ss). En efecte, també es deu haver dit *matagall*, en parlars catalans, com ho revela: *Els Matagall(à)rs*, amb el seu sufix -er, col·le. de noms de planta, nom del vessant Sud de la munt. dita *La Picossa* en el Maestrat te. Culla (XXXIX, 60.18); en el Migjorn l'equivalent Es